

T.T. 29.11.2007

T.C.
ANKARA
13. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO :2006/578

DAVACI VE YÜRÜTMENİN

DURDURULMASINI İSTEYEN : Mimarlar Odası Ankara Şubesi

VEKİLİ

: Av. M. Fevzi ÖZLÜER
Konur Sokak 4-3 - Kızılay / ANKARA

KARŞI TARAF (DAVALI)

: Kültür ve Turizm Bakanlığı - ANKARA

İSTEMİN ÖZETİ

: Ankara İli, Çankaya İlçesi, Atatürk Bulvarı üzerinde bulunan "Büyük Ankara Otelı"nin 2863 sayılı Kanun kapsamında korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilmesi yolundaki Mimarlar Odası Ankara Şubesi talebinin reddine ilişkin Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 20.10.2006 tarih ve 1877 sayılı kararının; Başkentin önde gelen binalarından İsviçreli mimar Marc J. Saugey'in eseri olan Büyük Ankara Otelinin, tasarlanıp inşa edildiği yılların dönem özelliklerini taşıyan, modern mimarlığın nitelikli bir örneği olduğu, bu değerinin yanı sıra yakın tarihimizin bir tanığı olarak kentin siyasi ve kamusal belleğinde de önemli bir yeri bulunduğu, yapının toplumsal bellekteki yeri, mimari değeri, kentsel değeri, müellif ve uygulama mimarları dikkate alındığında korunması gerekli kültür mirası olarak tescilinin bilimsel ve hukuki bir zorunluluk olduğu, bu hususlar ve kamu yararı gözetilmeksizin gerekçesiz olarak tesis edilen işlemde hukuka uygunluk bulunmadığı iddialarıyla iptali ve yürütmenin durdurulması istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ

: Bir taşınmazın kültür varlığı olarak tanımlanabilmesi ve korumayla ilgili yasal düzenlemeler kapsamına alınabilmesi için belli değerler taşınması ve bu değerlerin ona belli nitelikler kazandırmasının gerektiği. Büyük Ankara Otelı ile ilgili olarak Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü uzmanlarından oluşan heyet tarafından düzenlenen raporda, söz konusu yapının 2863 sayılı Kanun ve ilgili yönetmelikler kapsamında bir özelliği bulunmadığından tescil edilmesine gerek olmadığı yolunda görüş belirtildiği, tescil konusunda karar vermeye görevli ve yetkili olan Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunca konu görüşülerek, özel mülkiyete ait Büyük Ankara Otelinin 2863 sayılı Kanun kapsamında kalmadığı gerekçesiyle tescil isteminin yerinde görülmediği, idarenin takdir yetkisini kaldırarak biçimde karar verilmesinin hukuken söz konusu olamayacağı, tesis edilen işlemde hukuka aykırı bir husus bulunmadığı ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Ankara 13. İdare Mahkemesince dava dosyası incelenerek yürütmenin durdurulması istemi hakkında işin gereği görüldü:

Dava; Ankara İli, Çankaya İlçesi, Atatürk Bulvarı üzerinde bulunan "Büyük Ankara Otelı"nin 2863 sayılı Kanun kapsamında korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilmesi yolundaki Mimarlar Odası Ankara Şubesi talebinin reddine ilişkin Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 20.10.2006 tarih ve 1877 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

TMMOB MİMARLAR ODASI ANKARA ŞB.			
TARİH: 29.11.2007			
LEHİ YERİ No: 4347			
PASİTİM	BİLGİ	İSGİ	YERİ
4K			
N.İlgün Öz			
E.Özaltın			
NOT:			

T.C.
ANKARA
13. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO :2006/578

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 63. maddesinde, Devletin, tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlayacağı öngörülmüştür.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 3. maddesinde, "Kültür varlıkları"; tarih öncesi ve tarihi devirlere ait bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili bulunan veya tarih öncesi ya da tarihi devirlerde sosyal yaşama konu olmuş bilimsel ve kültürel açıdan özgün değer taşıyan yer üstünde, yer altında veya su altındaki bütün taşınır ve taşınmaz varlıklar olarak tanımlanmış; 6. maddesinde, 19. yüzyıldan sonra yapılmış olup önem ve özellikleri bakımından Kültür ve Turizm Bakanlığınca korunmalarında gerek görülen taşınmazlar, korunması gerekli taşınmaz kültür varlıkları arasında sayılmış; 7. maddesinde, korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının tespitinde, kültür ve tabiat varlıklarının tarih, sanat, bölge ve diğer özelliklerinin dikkate alınacağı, Devletin imkanları göz önünde tutularak, örnek durumda olan ve ait olduğu devrin özelliklerini yansıtan yeteri kadar eserin, korunması gerekli kültür varlığı olarak belirleneceği, korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili yapılan tespitlerin koruma bölge kurulu kararı ile tescil olunacağı kuralları yer almış; 10. maddesinde de, her kimin mülkiyetinde veya idaresinde olursa olsun, taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunmasını sağlamak için gerekli tedbirleri almak ve aldırmanın Kültür ve Turizm Bakanlığına ait olduğu belirtilmiştir.

Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarının Tespit ve Tescili Hakkında Yönetmeliğin 4. maddesinde, 19. yüzyıl sonundan sonra yapılmış olmasına rağmen önem ve özellikleri bakımından korunmasına gerek görülmesi; tek yapılar için, taşınmazın sanat değeri, mimari, tarihi, estetik, mahalli arkeolojik değerler kapsamı içinde, strüktürel, dekoratif, yapısal durum, malzeme, yapım teknolojisi, şekil bakımından özellik arz etmesi hususları, taşınmaz kültür varlıklarından korunması gereklilerin tespitinde göz önünde bulundurulacak hususlar arasında yer almıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden; Ankara İli, Çankaya İlçesi, Atatürk Bulvarı üzerinde bulunan "Büyük Ankara Otelı"nin, 2863 sayılı Kanun kapsamında korunması gerekli kültür mirası varlığı olarak tescil edilmesi istemiyle 31.08.2006 tarihinde davacı Mimarlar Odası Ankara Şubesi tarafından başvuruda bulunulduğu, Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü uzmanlarınca yerinde yapılan inceleme neticesinde düzenlenen 19.10.2006 tarih ve 3474 sayılı raporda, Türk modern mimarlığının nitelikli örneklerinden biri olarak sayılan yapının zaman içerisinde bir çok tadilat gördüğü, halen restorasyon çalışmalarının sürdüğü, her ne kadar modern mimarinin önemli eserlerinden biri olarak anılsa da yapının 2863 sayılı Kanun ve ilgili yönetmelikleri kapsamında bir özelliğinin bulunmadığı, bu nedenle de tescil edilmesine gerek olmadığı yolunda görüş belirtildiği, konuyu değerlendiren Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun davaya konu 20.10.2006 tarih ve 1877 sayılı kararıyla, özel mülkiyete ait Büyük Ankara Otelinin 2863 sayılı Kanun kapsamında kalmadığından bahisle tescili isteminin uygun olmadığına karar verildiği anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlığa konu "Büyük Ankara Otelı"nin, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında korunması gerekli taşınmaz kültür mirası varlığı olarak tescilinin gerekip gerekmediğinin belirlenmesi amacıyla bilirkişi olarak seçilen Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Mustafa Servet AKPOLAT, Gazi Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Seyfi BAŞKAN, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Elvan ERGUT'un katılımıyla yerinde yapılan keşif ve bilirkişi incelemesi sonucu düzenlenen 24.07.2007 kayıt tarihli bilirkişi raporunda; Büyük Ankara Otelı'nin, 1956-

T.C.
A N K A R A
13. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO :2006/578

1966 tarihleri arasında İsviçreli Mimar Marc Saugey ve Y. Mimar Yüksel Okan tarafından tasarlanıp inşa edildiği, yapının inşaatın tamamlandığı 1966 yılından beri otel olarak kullanıldığı, geçen 40 sene boyunca yapıda meydana gelen olağan yıpranmaların zaman zaman gerçekleştirilen bakım sonucu düzeltilebilir olduğu, böylece yapının özgün işlevini sorunsuzca sürdürdüğünden işlevsel, ekonomik ve süreklilik değerlerine sahip olduğunun görüldüğü; Büyük Ankara Oteli'nin, Atatürk Bulvarı üzerinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin karşısında yer aldığı, Cumhuriyet'in kurulduğu ilk yıllarda meclis ve bir çok kamu yapısını barındıran Ulus bölgesinden, bir çok bakanlığın merkez yapılarının yer aldığı Yenışehir bölgesine uzanan, Türkiye Büyük Millet Meclisi kompleksinin yanından geçerek güneye, Cumhurbaşkanlığı Köşkü'ne ulaşan bu anayolun başkent Ankara'nın en önemli ve prestijli ulaşım hattını oluşturduğu, Büyük Ankara Oteli'nin, Ulus Meydanı'ndaki Ulus İşhanı ve Kızılay Meydanı'ndaki Emek İşhanı ile birlikte, özellikle 1950'li yıllardan itibaren kentin güneye doğru ilerlemesiyle gelişen Atatürk Bulvarı üzerinde yer alan kentin ilk yüksek yapılarından olması nedeniyle başkent Ankara'nın simgelerinden biri olduğu, bu yüzden, yapının enderlik değeri bulunduğu; Büyük Ankara Oteli'nin başkent ilk lüks (5 yıldızlı) oteli olduğu ve 1980'li yıllara kadar bu özellikteki tek oteli olarak kaldığı, Emekli Sandığı tarafından inşa edilen otelin, bu özelliği nedeniyle, kent için tarihsel değer taşıdığı; Büyük Ankara Oteli'nin Ankara'nın sosyal ve politik hayatında çok önemli bir yeri olduğu, erken Cumhuriyet yıllarının Ankara Palas Oteli'nin o zamanki Meclis yapısı ile olan ilişkisine benzer bir ilişkiyi günümüzün Türkiye Büyük Millet Meclisi kompleksi ile kurmakta olan yapının, politikacıların meclis dışında buluşma mekanı olarak görev yaptığı, Başkent uzun yıllar tek lüks oteli olduğu için, sadece politikacıların değil, üst ve orta sınıf Ankaralıların sıklıkla kullandığı restoranı, kafesi, barı, havuzu, lobisi vb mekanları ile, kentin sosyal yaşamına önemli katkıları olduğu, böylece, yapının Ankara kenti için anı değeri ve inşasından bu yana geçen 40 yılı aşkın sürede başkente verdiği birbirinden farklı çeşitli hizmetleri nedeniyle belge değeri bulunduğu; bunların yanı sıra, 1956-1966 tarihleri arasında İsviçreli Mimar Marc Saugey ve Y. Mimar Yüksel Okan tarafından tasarlanıp inşa edilmiş olan Büyük Ankara Otelinin, yapı, kütle, mekan ve görünüşünü belirleyen tasarım ve inşa uygulamasıyla döneminin modern mimarlık yaklaşımının özelliklerini taşıyan, bu yaklaşımın çeşitli bilimsel yayınlarda incelenen ve üniversitelerin mimarlık fakültelerinde, sanat tarihi bölümlerinde derslerde işlenen döneminin yüksek nitelikli bir örneği olduğu; Büyük Ankara Oteli'nin açılı geometrik düzenlemelerle oluşturulan "organik" planının dönemin modernist planlama anlayışını yetkinlikle örneklediği, bu tarz bir planın, yapının değişik işlevlerini gruplamayı ve bu gruplamaya göre iç-dış ilişkisini kurmayı sağladığı, otel odalarının yer aldığı yüksek bloğun, doğal ışığın ve manzaranın yönüne göre planlandığı, yapının cephelerinin işlevsel ve estetik güneş kırıcılar kullanılarak biçimlendirildiği, sosyal mekanların yer aldığı alçak bloklar ve özellikle ana giriş saçağının ise, yapının kentle ilişkilendiği Atatürk Bulvarı ve Tunus Caddesi'nde yer almasının planlanan işlevler göz önüne alınarak tasarlandığı, farklı işlevler, rampalarla birbirine bağlanan ve hem görsel hem de kullanım olarak birbirine açılan değişik seviyelerde şekillenen mekanlarla şekillendiği, böylece, modernist mimarlık tasarım anlayışının işlevsellik ilkesinin öngördüğü şekilde, yapının biçimini çeşitlenen işlevlerin belirlediği; yapıda klasik anlamda tarihsel referanslar veren bezemeler bulunmadığı, bunun yerine, içte ve dışta yapısal/tektonik detaylarla yapının görsel olarak zenginleştiği, yapıda uygulanan "organik" planlama anlayışıyla, cephe oluşumunda da hareketliliği sağlayan biçimlenmenin tercih edildiği; 1950'lerden itibaren tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de yaygınlaşan modernist mimarlık üretiminin belirgin özelliklerinden birinin, gelişmiş yapı tekniklerinin ve yeni malzemelerin tercih edilmesi

T.C.
ANKARA
13. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO :2006/578

olduğu, Büyük Ankara Otelinin de bu şekilde betonarme iskelet sistemiyle inşa edildiği, cam ve metal giydirme cephe sistemiyle örtüldüğü, yapının giriş saçağı konsolu ve geniş açıklıklı iç mekanlarında öne çıkan yapısal özellikleri ya da mekanik havalandırma sistemi gibi teknik uygulamalarının dönemin en gelişmiş yapı teknolojisini örneklediği; yukarıda anlatıldığı gibi, dönemin tasarım anlayışının ve inşa tekniğinin başarılı bir şekilde kullanıldığı Büyük Ankara Otelini, özgün tasarımı, sahip olduğu sanatsal/estetik ve teknik değerleri nedeniyle, Türkiye'nin yirminci yüzyıl mimarlığı için önemli bir örnek olarak öne çıkardığı; yapının yetkin bir örneği olduğu İkinci Dünya Savaşı sonrasının modern mimarlık ürünlerinin önemi ve değerinin artık uluslararası akademik çevrelerde tartışmasız olarak kabul gördüğü, dönemin mimarlık anlayışı ve yapılarının mimarlık tarihi kitaplarında yer aldığı, derslerde işlendiği, örnek yapıların taşınmaz kültür varlığı olarak korunması gerektiğinin belirtildiği, yapının İsviçreli mimarı Marc Saugey'in (1908-1971) bazı eserlerinin ülkesinde, kültür varlığı olarak korunduğu; 1951-1983 yılları arasında görev yapan "Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu" ve 1983 yılından başlayarak hala görevini sürdüren "Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu"nun, 1930'lu, 1940'lı, 1950'li yıllarda tasarlanmış olan Ankara'daki birçok yapıyı taşınmaz kültür varlığı olarak tescil ettiği, dava konusu Büyük Ankara Otelinin yakınında bulunan İçişleri ve Bayındırlık Bakanlığı, Seveda Cenap And Evi, Anıtkabir, Saraçoğlu Mahallesi, Bulvar Palas Otelinin bunlara örnek olarak gösterilebileceği, sonuç olarak; kent tarihi, mimarlık tarihi ve sanat tarihi açılarından değerlendirilen Başkent Ankara'nın simge yapılarından Büyük Ankara Otelinin, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun ilgili maddeleri uyarınca taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilmesi gerektiği görüşüne varıldığı belirtilmektedir.

Bilirkişi raporu değerlendirildiğinde, Mahkememizce yeterli ve hükme esas alınabilecek nitelikte görülmüştür. Davalı idarece, Mahkememizce re'sen seçilen bilirkişilerden Doç. Dr. Mustafa Servet AKPOLAT'ın Şanlıurfa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunda, Yrd. Doç. Dr. Seyfi BAŞKAN'ın Trabzon Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunda üye olarak görev yapmakta olduklarından, Yrd. Doç. Dr. Elvan ERGUT'un ise davacı Mimarlar Odası Ankara Şubesi üyesi olması nedeniyle bilirkişilik yapmaya uygun olmadıkları ileri sürülmektedir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 31. maddesinin yollamada bulunduğu Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 277. maddesinde, bilirkişilerin hakimler için muayyen esbaba binaen reddolunabilecekleri, ret talebinin hakim tarafından hadise şeklinde tetkik olunarak karar verileceği kuralı yer almış; 29. maddesinin 1. fıkrasında, davada iki taraftan birine nasihat vermiş veya yol göstermiş olmak, 2. fıkrasında, davada iki taraftan biri veya üçüncü şahıs muvacehesinde kanunen icap etmeden reyini beyan etmiş olmak, 3. fıkrasında, davada şahit veya ehlihibre veya hakem ve yahut hakim sıfatıyla dinlenmiş veya hareket etmiş olmak, 4. fıkrasında, davanın dördüncü dereceye kadar (bu derece dahil) civar hısımlarına ait bulunmak, 5. fıkrasında, dava esnasında iki taraftan birisiyle davası veya aralarında bir düşmanlık bulunmak, 6. fıkrasında, umumiyetle hakim bitaraflığından şüpheli mucip esbabı mühimme bulunması halleri ret sebebi olarak gösterilmiştir. Kanunun 35. maddesinde ise, ret isteminin, ret sebebi veya inandırıcı delil gösterilememesi halinde geri çevrileceği, bu kararlar aleyhine ancak hükümle birlikte temyiz yoluna başvurulabileceği kuralına yer verilmiştir.

Yapılan incelemede, davalı idarece, Mahkememizce re'sen seçilen bilirkişilerin reddine dair gösterilen sebeplerin yerinde olmadığı, bilirkişilerin reddini gerektirmediği sonucuna varıldığından, davalı idarenin bu iddiası yerinde görülmemiştir.

T.C.
AN K A R A
13. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO :2006/578

Bu durumda dosyada yer alan bilgi ve belgeler ile bilirkişi raporunun birlikte değerlendirilmesinden; korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı özelliği taşıdığı anlaşılan “Büyük Ankara Oteli” nin, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu uyarınca korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescili gerektiğinden, aksi yönde tesis edilen dava konusu kararda hukuka uygunluk bulunmamaktadır.

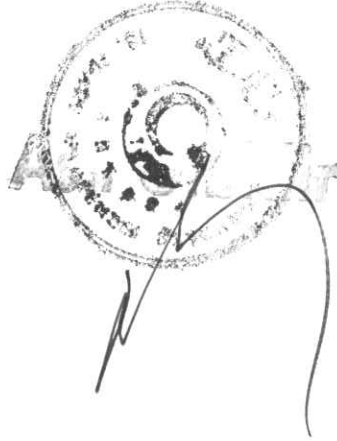
Belirtilen gerekçelerle hukuka aykırı olduğu ortaya konulan dava konusu işlem, niteliği gereği telafisi güç ve imkansız zararlara da yol açabilecek niteliktedir.

Açıklanan nedenlerle, davada 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27/2. maddesinde yer alan iki koşul olduğundan, **yürütmenin durdurulmasına yönelik istemin kabulü** ile dava konusu işlemin yürütülmesinin anılan madde hükmü uyarınca teminat aranmaksızın dava sonuna kadar durdurulmasına, kararın tebliğinden itibaren 7 gün içinde Ankara Bölge İdare Mahkemesine itiraz yolu açık olmak üzere, 02.11.2007 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Bilge APAYDIN
32668

Üye
Hamdi ŞENLER
37834

Üye
Mehmet Emin ÇAKALLI
102094

H.Ş.
20.11.2007